

Mierne zvýšenie globálnej poľnohospodárskej podpory v roku 2009

In: Svetové pôdohospodárstvo, roč. XII, 2010, č.7-8, str.21

Podľa Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) vzrástla v roku 2009 podpora EÚ pre poľnohospodárstvo – ako podielu hodnoty poľnohospodárskej produkcie - o 24%.

OECD na základe modelu ekvivalentu podpôr producentov (PSE) vypočítala, že poľnohospodárska politika EÚ v roku 2009 priamo alebo nepriamo zodpovedala za 24% celkových poľnohospodárskych príjmov v EÚ, čo je zvýšenie oproti roku 2008 o 22%.

V medzinárodnom porovnaní vzrástol priemerný PSE vo všetkých krajinách OECD v porovnaní s rokom 2008 o 1% na 22%, pričom ide o prvé zvýšenie úrovne podpory od roku 2004.

V rámci krajín OECD sa v roku 2009 údaje pohybovali od hodnoty menej ako 0,5% na Novom Zélande po 66% v Nórsku. Vyššie ceny komodít v roku 2007 a 2008 vyvolali pokles úrovne vládnej podpory v týchto rokoch, ale v roku 2009 bol tento trend zvrátený návratom k cenovým úrovňam z roku 2007.

Vzhľadom na neustále vplyvy globálnej recesie, ekonomický rast v krajinách OECD sa naďalej spomaľoval alebo bol mierne negatívny. Nižší dopyt a silný rast poľnohospodárskej produkcie preto udržiaval globálne poľnohospodárske ceny značne pod úrovňou maximálnych úrovní z roku 2008.

Politické rozhodnutie

OECD charakterizovala hlavný politický vývoj v EÚ ako krízový manažment, o čom svedčí podpora mimoriadnych udalostí a podpora trhu v odvetví mlieka, ako aj implementácia súčasne schválených reforiem, vrátane kontroly stavu SPP z roku 2008. OECD však zistila, že celkovo bolo v tomto období zavedených málo podstatných politických opatrení.

V minulom roku boli producenti povinní vo zvýšenej miere dodržiavať špecifické výrobné postupy pri uskutočňovaní širších cieľov, ako je ochrana životného prostredia, ochrana prírodných zdrojov alebo welfare zvierat. Zatiaľ čo niektoré krajiny podnikli jasné kroky ku zníženiu úrovne podpory a/alebo uplatňovaniu neviazanej podpory, iné za nimi zaostávali.

Celková podpora pre poľnohospodárstvo, zahŕňajúca podporu producentov, podporu všeobecných služieb pre poľnohospodárstvo ako výskum, infraštruktúra, inšpekcia a kontrola, marketing a propagácia, ako aj rozpočtové platby pre spotrebiteľov boli v roku 2007-09 odhadnuté na 267 miliárd €. To je ekvivalentné k 0,9% HDP OECD, čo je menej o 2,3% oproti maximu za roky 1986-88.

Pokles rozpočtových podpôr bol vo väčšine krajín mierny, s výnimkou Austrálie. V EÚ bol najväčší pokles platieb založený na nekomoditných kritériách, zvlášť ukončenie vykupovania kvót cukru.

Ryža, cukor, dobytok a mlieko sú tradične najväčšími prijímateľmi podpory založenej na produkcii komodít. Avšak platby založené priamo na nekomoditných výstupoch, ako je biodiverzita, mokrade alebo prvky krajiny, ktoré v roku 1986 neexistovali, teraz tvoria 2% PSE a naďalej rastú ako podiel PSE.

Ekvivalent podpory producentov v OECD					
		2009	2008	2007	1986-88
Austrália	US\$m	927	2 213	2 488	931
	%PSE	3	6	7	7
Kanada	US\$m	7 794	5 532	7 413	6 019
	%PSE	20	13	19	36
Európska únia	US\$m	120 840	135 668	135 111	99 742
	%PSE	24	22	25	40
Island	US\$m	115	166	237	193
	%PSE	48	51	57	77
Japonsko	US\$m	46 492	41 622	35 581	49 590
	%PSE	48	48	48	64
Kórea	US\$m	17 518	18 354	25 988	12 055
	%PSE	52	52	65	70
Mexiko	US\$m	5 821	6 339	6 438	8 495
	%PSE	13	13	14	29
Nový Zéland	US\$m	34	92	115	432
	%PSE	0	1	1	10
Nórsko	US\$m	3 711	3 742	3 171	2 794
	%PSE	66	62	59	70
Švajčiarsko	US\$m	6 209	5 640	4 681	5 385
	%PSE	63	58	55	77
Turecko	US\$m	22 603	16 347	11 807	3 118
	%PSE	37	25	19	16
USA	US\$m	30 598	23 259	33 963	36 219
	%PSE	10	7	10	22
OECD	US\$m	252 522	265 487	259 995	239 921
	%PSE	22	21	22	37

Poznámky: P-predbežne
Zdroj: OECD, databáza PSE/CSE rok 2010

Pokles podpory trhových cien

Úroveň poľnohospodárskej podpory meraná percentom PSE v určitom rozsahu klesla v každej krajine OECD, okrem Turecka.

Taktiež sa vo väčšine OECD krajín musela zmeniť skladba podpory, pohybujúc sa od podpory založenej na produkcii komodít k iným kritériám, ktoré môžu, ale nemusia vyžadovať produkciu ako podmienku oprávnenia (na platby).

Zatiaľ čo podpora založená na produkcii, z ktorej väčšina je vo forme plne viazanej podpory trhových cien (MPS), zostáva jedinou najväčšou zložkou PSE, jej podiel klesol z 30% hrubých poľnohospodárskych príjmov a z viac ako 85% všetkej podpory v roku 1986-88 na vyše 10% hrubých poľnohospodárskych príjmov (predstavujúcich asi polovicu PSE) v roku 2007- 09.

Reforma EÚ v súčasných rokoch dramaticky znížila MPS pri mliečnych produktoch, hoci celková podpora založená na produkcii komodít v peňažnom vyjadrení zostáva podľa správy najvyššia v OECD.